

U s n e s e n í

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudkyň JUDr. Zuzany Šnejdrové, Ph.D., a Mgr. Barbory Berkové ve věci navrhovatele **Ing. L. S.**, za účasti **1) Městského úřadu Šumperk**, se sídlem nám. Míru 1, Šumperk **2) M. B.**, **3) L. H.**, **4) Ing. B. H.**, **5) B. H.**, **6) R. K.**, **7) M. Ž.**, **8) Spolku pěstitelů a chovatelů Vernířovice**, jednajícího volební zmocněnkyní B.H., **9) Sdružení nestraníků**, jednajícího volební zmocněnkyní M. Č., **10) Žen Vernířovice**, jednajících volebním zmocněncem Ing. B. H., a **11) Proti korupci**, jednajícího volební zmocněnkyní S. B., **o neplatnost voleb do Zastupitelstva obce Vernířovice konaných ve dnech 10. – 11. 10. 2014,**

t a k t o :

I. Věc navrhovatelky M. K., o neplatnost voleb do Zastupitelstva obce Vernířovice konaných ve dnech 10. – 11. 10. 2014, vedená u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 22 A 135/2014 **se spojuje** ke společnému projednání a rozhodnutí. Spojené věci budou nadále vedeny pod sp. zn. 22 A 130/2014.

II. Návrhy se **zamítají**.

III. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatelé se návrhy podaným soudu dne 23. 10. 2014 a 24. 10. 2014 domáhají vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva obce Vernířovice konaných ve dnech 10. – 11. 10. 2014, přičemž namítají, že:

1) R. O., kandidující na kandidátní listině č. 3, měla na kandidátní listině uvedeno povolání zdravotní sestra, ačkoli je pouze pečovatelkou;

2) volební komise sečetla i takový hlas, kdy se v úřední obálce našla zalepená modrá obálka se jménem M., komise obálku rozřízla a v ní byl obsažen volební lístek, který volební komise posoudila jako platný a sečetla jej;

3) v pátek 10.10.2014 se určitě nejednomu voliči stalo, že měl předvyplněný volební lístek, který převzal od předsedkyně či místopředsedkyně volební komise, čehož si ne všichni voliči mohli všimnout, přičemž kvůli tomu byly i telefonáty do volební místnosti;

4) předsedkyně volební komise D. S. často volební místnost opouštěla a neustále měla telefonáty na zjišťování účasti voličů (sama říkala, že volá manželovi), v chodbě před vstupem do volební místnosti poučovala voliče o volbách a vybízela okolo chodící občany, aby se voleb zúčastnili;

5) manžel předsedkyně volební komise J. S., který kandidoval na 3. místě hnutí Za jednotu obce Vernířovice, je autorem listu Hintrcipské rozhledy, které měly za úkol rozeštvát občany Vernířovic a vést účelově vedenou volební kampaň proti kandidátkám č. 2 a 4;

6) ve středu 8.10.2014 J.S. roznášel do schránek občanům i Obecnímu úřadu Vernířovice leták „NATVRDO“, který silně dehonestuje kandidáty volebních kandidátek č. 2 a 4, čímž došlo k porušení § 64 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZO“). Leták byl rovněž zaslán vedoucí registračního úřadu v Šumperku paní B., která kontaktovala dne 8.10.2014 zapisovatelku volební komise obce Vernířovice M. Č. a zjišťovala, co o tom zapisovatelka ví a zcela bezdůvodně ji na základě tohoto letáku osočila.

K důkazu o svých tvrzeních navrhovatelé doložili kandidátní listiny z obce Vernířovice, zápis o výsledku voleb do Zastupitelstva obce Vernířovice, leták NATVRDO, listinu Hintrcipské rozhledy a volební programy kandidátních seskupení v obci Vernířovice.

Jelikož návrhy obou navrhovatelů směřují proti platnosti voleb v téže obci a oběma navrhovateli jsou namítány totožné skutečnosti, jsou splněny podmínky § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen s.ř.s.), tudíž krajský soud spojil obě řízení o ke společnému pojednání.

Krajský soud po zjištění, že návrhy byly podány ve lhůtě stanovené v § 60 odst. 1 ZVZO, projednal tyto, a to podle § 90 odst. 3 věty poslední s.ř.s. bez nařízení jednání, a dospěl k závěru, že návrhy nejsou důvodné.

Podle § 60 odst. 3 ZVZO návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb.

Podle § 40 odst. 3 ZVZO okrsková volební komise vyjme obálky s hlasovacími lístky z volební schránky, spočítá úřední obálky a porovná počet úředních obálek se záznamy ve výpisu ze seznamu. Neúřední obálky okrsková volební komise vyloučí. Vyloučí i hlasovací lístky, které byly nalezeny ve volební schránce, popřípadě přenosné volební schránce bez úřední obálky.

Podle § 41 odst. 1 ZVZO neplatný je hlasovací lístek, který není na předepsaném tiskopise.

Podle odst. 2 téhož ustanovení hlas voliče je neplatný,

- a) jestliže neoznačil na hlasovacím lístku ani volební stranu, ani žádného kandidáta,
- b) označil-li na hlasovacím lístku křížkem ve čtverečku v záhlaví sloupce volební strany více než jednu volební stranu,
- c) označil-li na hlasovacím lístku křížkem v rámečku před jménem kandidáta více kandidátů, než má být voleno členů zastupitelstva obce, bez ohledu na to, že kandidát se kandidatury vzdal nebo byla jeho kandidatura odvolána,
- d) jestliže hlasovací lístek nebyl vložen do úřední obálky,
- e) jestliže je hlasovací lístek přetržen,
- f) je-li v úřední obálce několik hlasovacích lístků do téhož zastupitelstva obce.

Podle odst. 3 téhož ustanovení je-li na hlasovacím lístku označena volební strana křížkem ve čtverečku v záhlaví jejího sloupce a současně jsou označeni kandidáti této volební strany křížkem v rámečku před svým jménem, k označení kandidátů se nepřihlíží.

Podle odst. 4 téhož ustanovení poškození nebo přeložení hlasovacího lístku nemá vliv na jeho platnost, pokud jsou z něho patrné potřebné údaje. K jiným než zákonem stanoveným úpravám hlasovacího lístku se nepřihlíží.

Podle odst. 5 téhož ustanovení platnost hlasovacího lístku potvrdí s konečnou platností okrsková volební komise.

Ze zápisu o výsledku voleb do zastupitelstva obce soud zjistil, že v těchto volbách získal Spolek pěstitelů a chovatelů Vernířovice 1 mandát (účastník řízení 4), „Sdružení nestraníků“ 3 mandáty (navrhovatelka a účastníci řízení 5 a 6), Ženy Vernířovice 2 mandáty (účastníci řízení 3 a 5) a Proti korupci 1 mandát (účastník řízení 2). Zbylé dvě kandidující volební strany Nestranici Vernířovice II a „ZA JEDNOTU OBCE VERNÍŘOVICE“ nezískaly žádný mandát. Navrhovatel kandidoval ve volbách za volební stranu č. 3 „Sdružení nestraníků“.

K námitce 1), kterou vznesl toliko navrhovatel Ing. L. S., soud uvádí, že tvrzení navrhovatele o zavádějícím údaji o povolání u jedné z kandidátek volební strany č. 3 (zdravotní sestra versus pečovatelka) není podloženo žádným důkazním návrhem, zejména však navrhovatel netvrdí, jak by se tato případná vada měla odrazit na výsledcích voleb, když ze shora uvedených výsledků je zřejmé, že uvedená osoba zastupitelský mandát nezískala. Námitka je proto zcela neodůvodněná.

Námitku 2) týkající se posouzení hlasovacího lístku, který se nacházel v modré obálce označené „M.“, vložené následně do úřední obálky, jako platného, soud rovněž důvodnou neshledává. Podle shora citovaného § 40 odst. 3 ZVZO okrsková volební komise po vyjmutí obálek s hlasovacími lístky z volební schránky vyloučí neúřední obálky, a dále hlasovací lístky nalezené ve schránce bez úřední obálky. Nepochybným důvodem uvedeného postupu je nezbytnost zamezení situace, aby některý z voličů vhodil vedle hlasovacího lístku, který obdrží ve volební místnosti a který vloží do úřední obálky, ještě jeden či více dalších hlasovacích lístků, např. z řad těch, které jsou voličům roznášeny před volbami. Navrhovatelé však netvrdí, že by došlo k nerespektování uvedeného zákonného ustanovení, tj. akceptování hlasovacího lístku, který se nacházel toliko v modré (tj. nikoli úřední šedé) obálce přímo ve volební schránce, nýbrž že došlo k akceptování lístku, který byl umístěn v modré obálce, jež byla následně vložena do správné úřední obálky. Voličem zvolený postup ponechání zřejmě již doma upraveného volebního lístku v obálce a její následné vložení do obálky úřední obdržené ve volební místnosti tak sice nelze považovat za zcela souladný se zákonem, nicméně nejedná se o případ popsáný v § 40 odst. 3 ZVZO, pro který by mělo dojít k vyloučení lístku. Volební okrsková komise tudíž nepochybila, pokud šetřila projevenou vůli voliče a hlasovací lístek posoudila jako platný, přičemž vložení neúřední obálky do obálky úřední považovala toliko za jinou než zákonem stanovenou úpravu hlasovacího lístku, k níž se dle § 41 odst. 4 ZVZO nepřihlíží.

Obsah námítky 3) o předvyplněných volebních lístcích, které měli někteří voliči převzít od předsedkyně či místopředsedkyně volební komise dne 10.10.2014, se pohybuje toliko v rovině obecného tvrzení, přičemž navrhovatelé netvrdí, koho konkrétně, resp. kolika lidí se měla uvedená záležitost týkat, netvrdí, že by si případného předvyplnění lístku skutečně některý z voličů nevšiml, a už vůbec ke svým „tvrzením“ nenavrhuje žádné důkazy.

Soudy rozhodující ve věcech volebních ve vztahu k obdobným námitkám dovodily (srov. např. nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 29.11.2007 sp. zn. IV. ÚS 787/06 případně usnesení podepsaného soudu ze dne 11.1.2007 sp. zn. 22 Ca 511/2006-11), že se volební soud nemůže zabývat důvodností pouhých domněnek nepodložených žádnými konkrétními skutečnostmi. Rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát. Pro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá [viz nálezy sp. zn. Pl. ÚS 73/04 ze dne 26. 1. 2005, Sbírka rozhodnutí, svazek 36, č. 17, str. 185 (209-211)]. Soud se proto důvodností námitky předvyplněných volebních lístků nezabýval.

Námitkou 4) vytýkali navrhovatelé, že předsedkyně volební komise v průběhu voleb opouštěla volební místnost za účelem vyřizování svých telefonátů. Kromě již shora opakovaně vytýkané absenci důkazních návrhů soud uvádí, že tvrzení navrhovatelů není tvrzením o jakékoli vadě volebního procesu, neboť ZVZO dočasné vzdalování se jednotlivých členů volební okrskové komise včetně osoby jejího předsedy v průběhu hlasování (s ohledem na dobu, po kterou hlasování v jednotlivých dnech probíhá) nezapovídá.

Stejně tak ZVZO nezakazuje navrhovateli tvrzené jednání předsedkyně volební komise spočívající ve sdělování údajů o volební účasti ještě v průběhu voleb. Informování o průběhu voleb a zejména míře volební účasti je naopak běžným jevem, který průběh všech voleb provází, a to i prostřednictvím médií. Jednáním, které zákon zakazuje, je sdělování průběžných výsledků voleb z místnosti, v níž probíhá sčítání volebních lístků, jemuž může být dle § 40 odst. 1 ZVZO přítomen toliko taxativně vyjmenovaný okruh osob.

K namítanému vztahu mezi předsedkyní volební komise a kandidátem jedné z kandidujících stran J. S. soud uvádí, že z § 17 odst. 1 ZVZO, který stanoví podmínky výkonu funkce člena okrskové volební komise, nevyplývá, že jejím členem nemůže být osoba v příbuzenském nebo jiném vztahu k některému z kandidátů.

Zbylé námitky navrhovatelů směřovaly proti neetičnosti volební kampaně.

Z doložených letáků „NATVRDO“ soud zjistil, že jejich obsahem je nabádání k volbě opozice, tj. subjektů Spolek pěstitelů a chovatelů Vernířovice, Ženy Vernířovice, Proti korupci a „ZA JEDNOTU OBCE VERNÍŘOVICE“, a naopak odrazování adresátů od volby „Sdružení nestraníků“ a Nestraníci Vernířovice II, v nichž se má skrývat dosud vládnoucí kvarteto, tj. starostka M. K., pan S., jako místostarosta, „politický turista“ K. a paní D. Autor letáku o navrhovateli Ing. S. uvádí: „*Pan S., který od nenávisti projevované slovními útoky na starostku náhle zahořel k ní nezištnou láskou, anebo že by za plat místostarosty zradil svoji*

původní koalici, co my víme. Jak on, který v podstatě na zasedání obce nedá dohromady jednu smysluplnou větu, může v něčem radit. Tak dlouho se znemožňoval, až ho starostka šoupla na, asi za odměnu, na páté zcela nevolitelné místo.“ O navrhovatelce je v letáku uváděno, že „vyhládlá touhou po slávě se vrhla do vládnutí“, „asi má pocit jisté nepostradatelnosti a dost jí šťve, že to minulé volební období šlo bez ní“. Dále pokračuje výčtem neúspěchů dosavadního vedení města. Autor např. zmiňuje nejasné pozadí směny pozemků pro stavbu ČOV, zbytečné založení skládky odpadu (depote zeminy) po stavbě Š. v Sedmivorech, které vyústilo uložením pokuty obci, pokus o prodej pozemku za sníženou cenu na stavbu družstevně sociálních bytů, „tanečky kolem sběrového místa a proplacení neprovedené práce ve výši 20.000,- Kč, sabotování příprav mineralogické stezky, odvolání místostarosty pana B., zrušení smlouvy s paní B. na účetní služby za údajné vynášení informací s odůvodněním hodným pera inkvizitora B., obstrukce při poskytování informací, mizerná úroveň verneovských listů, iniciování kontrol místních podnikatelů vždy s nulovým výsledkem, obstrukce při řešení umístění zastávky před farmou U Hojgrů, či protahování umístění značky slepá ulice směr na Kosaře, šikana ve vztahu k finančním příspěvkům obce na činnost sdružení pěstitelů, zvýšení mzdových nákladů na samosprávu zejména zavedením funkce uvolněného starosty. V letáku „NATVRDO“ datovaném 5.10.2014 se odvoláním na zdroj HIS (Hintrčípská informační služba) uvádí, že se již připravuje povolební taneček a nebude-li zvolena navrhovatelka M. K. starostkou, připravuje se znovu opakování voleb.

Z listů „Hintrčípské rozhledy“ ze srpna a září 2014, jako jejichž sestavovatel, zapisovatel a grafik je uveden J. S., „technický úředník na odpočinku“, soud zjistil, že jejich obsahem je rovněž nabádání k volbě stran, které představují opozici k současnému vedení obce, které je opětovně nazýváno „kvarteto“, a dále rovněž seznam „úspěchů“ dosavadního vedení, jejichž obsah je v zásadních bodech shodný jako u letáku „NATVRDO“, přičemž podrobněji jsou zde rozvedeny některé kauzy nakládání s prostředky obce.

Dále z listu nazvaného „Sousedské povídačky“, jako jejichž autor je uveden občan Vernířovic K. P., soud zjistil, že i jeho obsahem je kritika současného vedení obce, nazývaného „kvarteto“, zejména starostky M. K. Je zde např. uvedeno: „*Sousedé, kteří jí pochlebujete, copak jste slepí, hluchí, němí, nemáte svůj rozum? Nebo se jí bojíte? ...nebylo jediné veřejné zasedání zastupitelstva, kde by paní K. nepředložila nějakou „prasárnu“ a společně si to s kvartetem přehlasovali.*“

Soudy rozhodující ve volebních věcech se obsahem volební kampaně a předvolební soutěží volebních stran již opakovaně zabývaly. Především je třeba připomenout výstižná a přiléhavá slova Ústavního soudu (rozhodnutí sp. zn. Pl. ÚS 73/04 ze dne 26.1.2005): „*Pokud jde o obsah volební kampaně, jsou voličům často velmi emocionální a vyostřenou formou předkládány argumenty, které mají ovlivnit jejich volební chování a rozhodnutí, koho budou volit. Smyslem volební kampaně v pluralitní demokracii však je nepochybně také to, aby byly posouzeny i ty nejkontroverznější otázky programu politických stran a kandidátů obecně, tak*

i jejich osobních vlastností a způsobilosti zastávat volenou veřejnou funkci. Jen v takovém případě budou moci voliči rozhodovat se znalostí věci a jen tak může být naplněna ústavní zásada, podle které je lid zdrojem veškeré státní moci.“ Jak dále uvedl i Nejvyšší správní soud (rozhodnutí č.j. Vol 40/2006-38 ze dne 4.7.2008), „rozhodování voličů je ovlivněno celou řadou faktorů, mezi nimiž sehrává volební kampaň samotných politických stran jistě významné, nikoliv však výsadní postavení. Těmito faktory jsou např. stranická identifikace, skupinová sounáležitost a materiální zájmy, základní hodnotové a ideologické postoje, preference k současným politickým otázkám, zhodnocení aktuální situace, zhodnocení image stran a jejich lídrů, sociální zázemí apod. Z povahy věci je přitom zřejmé, že volební kampaně mají skutečný vliv pouze na určitou skupinu voličů, především tzv. nerozhodnuté, příp. fluktuující, zatímco naopak stabilní voliči politických stran jsou vůči jakékoli kampani v podstatě imunní.“

Na úrovni malých obcí, kde jsou voliči formováni ve svých rozhodnutích bezprostředními a každodenními zkušenostmi s obcí a s jednotlivými kandidáty zvláště, je nutno k námitkám podobného druhu přistupovat velmi obezřetně (viz rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27.11.2002, č.j. 30 Ca 188/2002-25, publikované pod č. 1055/2002 SJS).

Krajský soud má po prostudování obsahu přiložených tiskovin za to, že v prostředí malé obce Vernířovice nemohly uvedené předvolební letáky naráz změnit často léta utvářené postoje voličů. Volební kampaň vedená v těchto letácích a tiskovinách sice měla podobu antikampaně, tj. kritiky volebních soupeřů, spíše než pozitivního vymezování vlastního volebního programu, přičemž styl a výrazivo, které autoři letáků k vyjádření svých postojů používají, nelze považovat vždy za kultivovaný, obsahově se však jednalo převážně o popis konkrétních kauz a rozhodnutí, která končící vedení obce učinilo. Jednalo se tedy, byť přehnaně emocionálně zabarvené, komentáře událostí, o nichž nepochybně měli občané obce možnost získat informace i z jiných zdrojů, popř. o nichž měli i poznatky vlastní.

S ohledem na citovaný § 60 odst. 3 ZVZO zákona krajský soud po posouzení návrhu dospěl k závěru, že navrhovatelé netvrdí jednání, v nichž by bylo možné spatřovat volební vady, a pokud ano, tj. tvrzení o vydávání předvyplněných volebních lístčích, jde o pouhou spekulaci nepodloženou žádným důkazním návrhem. U žádné ze vznesených námitek rovněž navrhovatelé ničeho netvrdí ani o tom, jaký vliv měly mít jimi tvrzené skutečnosti na složení Zastupitelstva obce Vernířovice, tj. jakým způsobem mohlo ve smyslu § 60 odst. 3 ZVZO dojít k ovlivnění výsledků voleb ve jmenované obci.

Na základě shora uvedených skutečností krajský soud návrhy podle § 90 odst. 3 s.ř.s. jako nedůvodné zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud dle § 93 odst. 4 s.ř.s., podle něhož ve věcech voleb nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 104 odst. 1 s.ř.s.).

V Ostravě dne 6. listopadu 2014

Mgr. Jiří Gottwald

předseda senátu